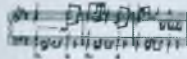

1860-1909

ISAAC ALBÉNIZ

FILATÈLIA ALBÉNIZ

Per BAF

El passat dia 18 de maig s'esqueia el 75è aniversari de la mort del gran pianista i compositor ISAAC ALBÉNIZ I PASCUAL, nascut a Camprodon el 29 de maig de 1860 i mort a Cambo-les-Bains, en el país basc francès, el 18 del mateix mes de l'any 1909. Ha estat una data memorable que no ha propiciat cap acte, públic o privat, que ens recordés el llegat musical que ens deixà aquest català universal.

La filatèlia sobre aquest personatge del nostre país és ben migrada fins el moment present. L'any 1960, i en ocasió d'acomplir-se el seu naixement, l'Administració espanyola va posar en circulació dos segells, un de 25 ctms. en color gris i un altre de 1 pts. en color avellana, d'un format molt reduït, dels quals es tiraren 30.000.000 d'exemplars en fulles de 100 segells. A Madrid, i datat el 7 de novembre, hi hagué un mata-segells de PRIMER DIA. Abans, però, i per a commemorar aquest centenari es concedí a Camprodon un mata-segells especial, de cinc dies de vigència, per cert molt expressiu, i para de comptar, segons els meus coneixements sobre aquesta il.lustre personalitat.

Mantes vegades s'oblida la seva filiació catalana. El seu pare vingué destinat a aquella vil.la, pel Cos de Duanes, del qual era funcionari, amb el propòsit, sembla, d'organitzar una oficina duanera, ja que hi havia un decret per a construir una carretera que unís el nostre país amb França, la que actualment va a Prats de Molló i que tardà en obrir-se a la circulació una tira llarga d'anys.

La producció musical d'aquest insigne compositor és molt notable i selecte i no sóc qui per a fer-ne l'inventari, però sí cal que remarqui l'oblit en què sembla que el tenim tots, malgrat la inspiració i l'exquisidesa que sempre demostrà en el difícil comès de la composició. Als quatre anys, i com a nen prodigi, ja va oferir a Barcelona el seu primer recital de piano i, als set, un altre a París, on li fou rebutjada l'entrada al Conservatori per la seva poca edat. Va estudiar a Brusel.las, becat pel Rei Alfons XII, amb Brasin, Dupont i Geavert, i el 1878 va rebre lliçons de Franz Schubert, que tingué sobre la seva producció una notable influència. A París es dedicà preferentment a la composició en la qual també van influir, segons els seus biògrafs, els contactes amb Vicent d'Yndy, Paul Lukas i Claude Debussy.

L'estil del pianista Albéniz era fort i expressiu, excel.lint, però, encara més en la composició. La península ibèrica i els seus paisatges foren per a ell font d'inspiració inexhaurible. A França se'l coneixia com un compositor "típicament espanyol".

La vena d'inspiració més profunda la trobà a Andalusia i majorment Granada, a la qual s'acostà amb l'esperit i l'intent de fer-la reviure a Catalunya.

Inspirada en temes populars catalans, composà **Catalònia** (1899). ■

JOSEP TORRELLA

Heus ací unes ratlles d'un llibre relativament recent: *"Perquè el tren ja s'havia introduït feia estona per entre edificis industrials i darreres impúdics de cases que eren Barcelona però encara ben bé no ho eren. Fins que apareixia l'estació, que allò sí que era la capital"*.

I ara unes ratlles d'un altre llibre, de publicació ben recent:

"Vam travessar, com sempre, els budells de la Barcelona viva, ja del tot desperta, i vam redescobrir la llum del dia túnel enllà, entre els boscos de Vallvidrera i les Planes, cosists pel tren".

El primer fragment és del meu darrer llibre, **AMB LA CIUTAT A L'HORA DEL RECORD**, aparegut el Dia del Llibre de l'any passat. El segon és de la novel.la **PAÍS D'ITÀLIA**, de Vicenç Villatoro, distingida amb el premi Sant Joan, de la nostra Caixa d'Estalvis, de l'any 83, i sortit al carrer el Dia del Llibre d'enguany.

Vegem-ne unes ratlles més, de cada un. Del meu:

"Em semblava com si Barcelona no fos una població en la qual es visqués i es treballés o s'anés al col.legi igual que en qualsevol altra, sinó una ciutat de meravella on els trens duïen gent de totes bandes a comprar coses boniques i a esplaiar-se".

I del de Villatoro:

"El tren on, de petits, tornant de la Fira de Mostres, llegíem els prospectes de les meravelles més noves, que ens tornava a casa de la Barcelona màgica, mítica, la ciutat dels diumenges, asolellats, esplendorosa al record".

Però no cal animar-se amb la perspectiva d'un presumpte plagi, ja que, per l'abril del 83 lògicament Villatoro havia de tenir la seva novel.la enllestida. Si sotmeto aquests paral.lelismes a la benvolença del lector és per un altre motiu. Villatoro és de Terrassa, jo soc de Sabadell, i hem coincidit en emfatitzar literàriament la suggestió que exerceix la capital damunt dels homes que vivim en ciutats perifèriques, especialment en l'edat infantil. Tot i la gran diferència d'edat que es dona entre Villatoro i jo, l'embruix persisteix. Jo parlo d'una Barcelona de mig segle llarg enrera, d'un trajecte de ferrocarril que aleshores era el del Nord i no arribava a la plaça de Catalunya. Ell es refereix al tren "de les Planes" en una època molt més recent.

És una gentilesa de

FILATÈLIA DOMFIL
SEGELLS I MONEDES
PER A COL.LECCIONS

LA FILATÈLIA
ÉS UN VELL ESTIL
D'ESTALVI I DE CULTURA

Sant Antoni, 3
Tels. 725 87 79
725 29 18

BARCELONA MÍTICA DELS PERIFÈRICS

(Una coincidència literària)

Posem de costat, ara, els respectius itineraris d'aquella atracció que era Barcelona per a infants i adolescents. El meu:

"... el parc, paradís exòtic d'elefants i mones; El Siglo, on es passava una bella estona sense que s'entengués per què però d'on, en definitiva, se sortia si més no amb un globus; el Tibidabo, amb la màgia del funicular i els autòmats i els miralls deformators; el moll, amb els vaixells en repòs de quimèriques travessies..."

I el de Villatoro:

"la Plaça de Catalunya, la Plaça Reial, el port brutísim i la caravel·la i les "golondrines", el viatge per mar. I a la tarda, pujar al Tibidabo per veure els autòmats, per fugir de la por marejadora de les atraccions bambolejants. O el Parc Güell, el descobriment tibet i seriós d'una arquitectura lluminosa d'excessos. I el zoo. I els Museus. I la Fira de Mostres, la modernitat, la tècnica, el món per un forat."

El paral·lelisme només es ressent de la diferència d'anys. I seguim. Unes altres ratlles del meu llibre:

"I de seguida ja es respirava en un carrer de la ciutat; una mena de carrer-pont pel qual els nou arribats circulaven en corrua fins a l'eixamplament vistós de l'Arc de Triomf. I allí, ja, hom s'escampava; hom es fonia en l'aiguabarreig dels tramvies, dels vehicles, dels vianants, dels aparadors, dels edificis, dels arbres, del fantàstic "carroussel" que és Barcelona."

I unes del llibre de Villatoro:

"Barcelona. Bigarrada al sarau, a la revetlla, solcada de músiques estridents, mite del pecat infantil, del plaer juvenil, de la llibertat adulta. Barcelona. El poder i els papers i els palaus i les casernes i les comandàncies i les cases modernistes. Nova York casolana i propera..."

Els fragments de Villatoro reproduïts aquí apareixen en el seu llibre escampats com a evocacions subjectives que sorgeixen en diferents passatges. Els meus formen una petita unitat, en certa manera independent, dintre d'un llibre estructurat en un muntatge d'anelles soltes; una unitat que aquí he hagut d'esmicolar i desordenar. Però les idees d'un i altre llibre s'agermanen, bé que amb òptiques diferents, majorment per les edats que són evocades. Em complau de veure que un altre escriptor

perifèric conserva també el record mític que la capital va imprimir d'infant en la seva sensibilitat precoç i l'aboca, d'adult, en una narració literària. I, no prou satisfet, Villatoro remarca el fenomen en unes notes que figuren afegides a la novel·la, com a apèndix, pel fingit narrador, fent que resti ben palesa la diferència entre els escriptors barcelonins i els perifèrics en la coneixença i en la valoració de la ciutat. En aquest interessant "Quadern de notes" a què he al·ludit Villatoro escriu:

"La visió interior de Barcelona que tenim els perifèrics és segurament menys rica i més precipitada que la dels barcelonins. Però en canvi en tenim una que ells desconeixen i que és plena de suggeriments personals i literaris; la Barcelona mítica, la dels vitges de la infantesa i de la joventut."

I jo, en el meu llibre enceto així la meva evocació del mite barceloní de la infantesa:

"Els infants que viuen a Barcelona no saben pas el que es perden. Vull dir la il·lusió que l'anar a Barcelona representa per a la mainada d'altres poblacions més o menys satèl·lits. Ara aquella seducció deu haver minvat; hi ha tantes facilitats per a desplaçar-se, a Barcelona o allí on sigui!. Però essent jo un noi -i d'una família senzilla que havia de dosificar les anades a la capital- l'anar-hi era per a mi una gran festa."

En aquestes mateixes "notes" Villatoro, fingint ser el personatge que ha narrat la novel·la, diu que d'antuvi escriu a mà i quan acaba un capítol el rellegeix i el retoca. Llavors el passa a màquina, encara com a esborrany, hi fa més correccions i el torna a mecanografiar. Aquesta revelació em tranquil·litza perquè jo procedeixo si fa no fa igual i em creia que era degut a no estar prou dotat per a escriure. És bo de saber que altres també revisen i revisen els seus textos; sempre he pensat que, després de tot, un text modèlic com, posem per exemple, el de PAÍS D'ITALIA, no pot haver estat escrit a raig i prou.

I això no vol pas dir que només a base de corregir i corregir s'aconsegueixen textos modèlics. Aquí és on no coincidim Villatoro i jo. Ni el que jo escric són novel·les ni, suposant que n'escrivís, no crec que poguessim merèixer un premi Sant Jordi i un Sant Joan.

Josep Torrella

És una gentilesa **SENSERRICH-Joieria**, Sant Quirze, 17 - Tel. 725 75 96 - SABADELL